

Meland kommune
Postboks 79
5906 FREKHAUG

Dato: 17.09.2019
Vår ref.: 2018/9625-24
Saksbehandlar: larklem
Dykkar ref. 19/773 – 19/9464

Fråsegn til reguleringsplan for Meland kyrkjegard

Hordaland fylkeskommune viser til brev datert 28.05.2019 om offentlig ettersyn av reguleringsplan for Meland kyrkjegard, i Meland kommune.

Hordaland fylkeskommune har vurdert reguleringsplanen ut frå fylkeskommunens sektoransvar og målsettingar i regionale planar.

I møte i Utval for kultur, idrett og regional utvikling den 11. september 2019 vart det fatta følgjande vedtak:

- 1 Utval for kultur, idrett og regional utvikling meiner forslaget til reguleringsplan for Meland kyrkjegard er i vesentleg konflikt med regionale og nasjonale kulturminneinteresser og fremjar motsegn til omlegging av Bjørnstadvegen. For at motsegn kan trekkast må omlegginga av Bjørnstadvegen takast ut av planen.
- 2 Hordaland fylkeskommune har ein vesentleg merknad når det gjeld avgrensinga av planområdet. For å få ein betre kulturminnefagleg vurdering av sumverknad, ber Utval for kultur, idrett og regional utvikling om at kommunen utvider planområdet, alternativt opphevar gjeldande reguleringsplan frå 1992, då denne ikkje tek tilstrekkelig omsyn til kulturmiljø av høg regional og nasjonal interesse og verdi.

Eva Katrine Ritland Taule
Konst. plansjef

Lars Petter Klem
rådgjevar

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Kopi til:
Statens vegvesen - Region Vest
Fylkesmannen i Hordaland

Arkivnr: 2018/9625-23

Saksbehandlar: Lars Petter Klem, Helene Moe, David J. Aasen Sandved, Gunnbjørg Austrheim, Sigrun Wølstad

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Utval for kultur, idrett og regional utvikling	118/19	11.09.2019

Fråsegn til reguleringsplan for Meland kyrkjegard, Meland kommune

Samandrag

Hordaland fylkeskommune har mottatt reguleringsplan for Meland kyrkjegard på høyring, i brev datert 28.05.2019, frå Meland kommune. Hovudføremålet med planen er å leggje til rette for utviding av den noverande gravplassen og omlegging av veg rundt Meland kyrkje.

Fylkesrådmannen meiner at planforslaget som no er lagt fram vil få ein negativ verknad på det samla kulturmiljøet som mellomalderkyrkjegarden og den listeførte kyrkja med tilhøyrande gravplass utgjer. Omlegging av Bjørnestadvegen, med trasé langs heile nordsida av den gamle gravplassen, vil ligge heilt i kant med omsynssone H570_1, der det skal takast særleg omsyn til bevaring av kulturmiljøet. I denne omsynssona ligg Meland kyrkje, som er listeført og har nasjonal interesse. Denne omlegginga av Bjørnestadvegen vil føre til at kyrkjestaden vert inneklemt av veganlegg på alle sider og vil ha skjemmaende effekt og negativ verknad både på kyrkjegarden som kulturminne og på det samla kulturmiljøet som kyrkja og gravplassen er ein del av. Fylkesrådmannen finn at ei omlegging av Bjørnestadvegen i særskild grad vil redusere opplevingsverdiane til kulturminnet og kulturmiljøet.

Fylkesrådmannen meiner det er uheldig at planområdet ikkje er utvida, då ein i ny plan legg opp til ei vidareføring av Bjørnestadvegen, slik den er regulert i planen frå 1992. Den eldre planen tek ikkje tilstrekkeleg omsyn til kulturmiljøet av høg regional og nasjonal interesse og verdi i området. Ein rullering av heile planen frå 1992 er etter vårt syn naudsynt for betre å ivareta kulturmiljøet i området.

Forslag til vedtak

1. Utval for kultur, idrett og regional utvikling meiner forslaget til reguleringsplan for Meland kyrkjegard er i vesentleg konflikt med regionale og nasjonale kulturminneinteresser og fremjar motsegn til omlegging av Bjørnestadvegen. For at motsegn kan trekkast må omlegginga av Bjørnestadvegen takast ut av planen.
2. Hordaland fylkeskommune har ein vesentleg merknad når det gjeld avgrensinga av planområdet. For å få ein betre kulturminnefagleg vurdering av sumverknad, ber Utval for kultur, idrett og regional utvikling om at kommunen utvider planområdet, alternativt opphevar gjeldande reguleringsplan frå

1992, då denne ikkje tek tilstrekkelig omsyn til kulturmiljø av høg regional og nasjonal interesse og verdi.

Saksprotokoll i Utval for kultur, idrett og regional utvikling - 11.09.2019

Fylkesrådmannen sitt forslag vart samrøystes vedteke.

Vedtak

- 1 Utval for kultur, idrett og regional utvikling meiner forslaget til reguleringsplan for Meland kyrkjegard er i vesentleg konflikt med regionale og nasjonale kulturminneinteresser og fremjar motsegn til omlegging av Bjørnestadvegen. For at motsegn kan trekkast må omlegginga av Bjørnestadvegen takast ut av planen.
- 2 Hordaland fylkeskommune har ein vesentleg merknad når det gjeld avgrensinga av planområdet. For å få ein betre kulturminnefagleg vurdering av sumverknad, ber Utval for kultur, idrett og regional utvikling om at kommunen utvider planområdet, alternativt opphevar gjeldande reguleringsplan frå 1992, då denne ikkje tek tilstrekkelig omsyn til kulturmiljø av høg regional og nasjonal interesse og verdi.

Ingrid Kristine Holm Svendsen
kst. fylkesrådmann

Bård Sandal
fylkesdirektør regional utvikling

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Fylkesrådmannen, 20.08.2019

1. Bakgrunn

Meland kommune har sendt reguleringsplan for Meland kyrkjegard på høyring med frist 09.07.2019. Fylkeskommunen har fått utsett frist grunna politisk handsaming til 17.09.2019. Hordaland fylkeskommune vurderer planen ut i frå fylkeskommunens sektoransvar og målsettingar i regionale planar. Kultur – og ressursutvalet har høve til å gje motsegn til planen dersom viktige regionale og nasjonale interesser står på spel.

Når motsegn blir fremma må kommunen endre planen, som regel etter å ha drøfta problemstillingar og løysingar i møte med fylkeskommunen. Dei fleste motsegnene blir avklart i møte med kommunen, men dersom det ikkje blir semje vil planen gå til mekling hos Fylkesmannen i Hordaland.

I denne saka vert det gjeve fagleg tilråding om motsegn på bakgrunn av nasjonale kulturminneinteresser. Dersom dette ikkje vert fylgt opp av politiske organ i fylkeskommunen, skal fylkeskommunen gje melding om dette til Riksantikvaren som kan fremje motsegn i saka. (jf. Forskrift til Kulturminnelova kap. 1, § 3).

1.1 Planprosess og medverknad

Hordaland fylkeskommune har gitt innspel til oppstartsmeldinga i brev av 11.05.2018. Då planen var til offentlig ettersyn gav Hordaland fylkeskommune fråsegn med varsel om at administrasjonen ville tilrå motsegn. Den 16.08.2019 vart det halde eit dialogmøte om planen mellom administrasjonen ved Hordaland fylkeskommune og Meland kommune. Det vart ikkje semje om planen i møtet og det vart konkludert med at motsegn til planen måtte handsamast politisk i Utval for kultur, idrett og regional utvikling.

2. Innhald i planen

Hovudføremålet i reguleringsplanen er å leggje til rette for utviding av gravplassen ved Meland kyrkje. Detaljreguleringa er ei delvis endring og utviding av eksisterande plan for Meland kyrkjegard, vedteke 05.02.1992. Reguleringsendringa legg opp til ei utviding sør for den øvre delen av gravplassen, med etablering av ny tilkomstveg og parkeringsplass til øvre nivå, samt ei omlegging av Bjørnestadvegen.

3. Vurdering av regionale interesser

Kulturminne og kulturmiljø

Kyrkjestaden på Meland ligg i dag som eit heilskapleg kulturminnemiljø med stor tidsdjupne, som spennar frå mellomalderkyrkjegarden sørvest for plangrensa til den listeførte Meland kyrkje og dei historiske omgjevnadane rundt den.

Figur 1. Oversiktsfoto av listeført kyrkjestad og eksisterande veganlegg (foto: Roar Kleiveland/Google)

Det er innafor reguleringsplanen lagt inn to omsynssoner bevaring av kulturmiljø, ein av desse er omsynssone H570_1 som gjeld den listeførte kyrkja (Askeladden-ID 84933) med tilhøyrande gravplass. Den andre omsynssona, H570_2, er det gamle kommunehuset (noverande kyrkjestove) og ei gøt (gangveg med mur på begge sider) som går ned mot kyrkja. Det samla kulturmiljøet har gjennomgåande murstrukturar som set eit viktig preg på landskapet. Sørvest for den listeførte kyrkja og gravplassen i omsynssone H570_1, ligg Meland gamle kyrkjestad, Askeladden-ID 156372. Dette er eit heilskapleg anlegg, og landskapsrommet er med å binde desse to anlegga saman.

Figur 2. Oversiktsfoto som syner vestre del av kyrkjegarden og mellomalderkyrkjegarden til venstre i bilete. (Foto: Roar Kleiveland/Google).

Figur 3. Eksisterande fylkeskveg og tilknytingspunktet til ny veg til venstre i bilete.

Forhold til eksisterande reguleringsplan i området

Hovudføremålet i reguleringsplanen er å leggje til rette for utviding av gravplassen ved Meland kyrkje. Detaljreguleringa er ei delvis endring og utviding av eksisterande plan for Meland kyrkjegard, vedteke 05.02.1992. Reguleringsendringa legg opp til ei utviding sør for den øvre delen av gravplassen, med etablering av ny tilkomstveg og parkeringsplass til øvre nivå, samt ei omlegging av Bjørnestadvegen.

Bjørnestadvegen er ein blindveg som fører til bruk 1, 2 og 9, og med vidare tilkomst (øg som blindveg) til bruk 3 og 12. I reguleringsplanen legg ein til grunn at vegen skal omleggjast med ny trasé langs heile nordsida av den gamle gravplassen. Denne vegtraseen er del av reguleringsplanen frå 1992.

Dei listeførte kyrkjene er definert å ha nasjonal interesse, og blir i praksis handsama som å ha nasjonal verdi, som freda bygg. Meland kyrkje vart listeført på 1990-talet, etter at reguleringsplanen frå 1992 vart vedteken. I plan- og bygningsloven § 11-8 tredje ledd bokstav f), heiter det at når bruk av omsynssone for gjeldande reguleringsplan skal vidareførast, skal kommunen vurdere planen opp mot nasjonale og regionale interesser.

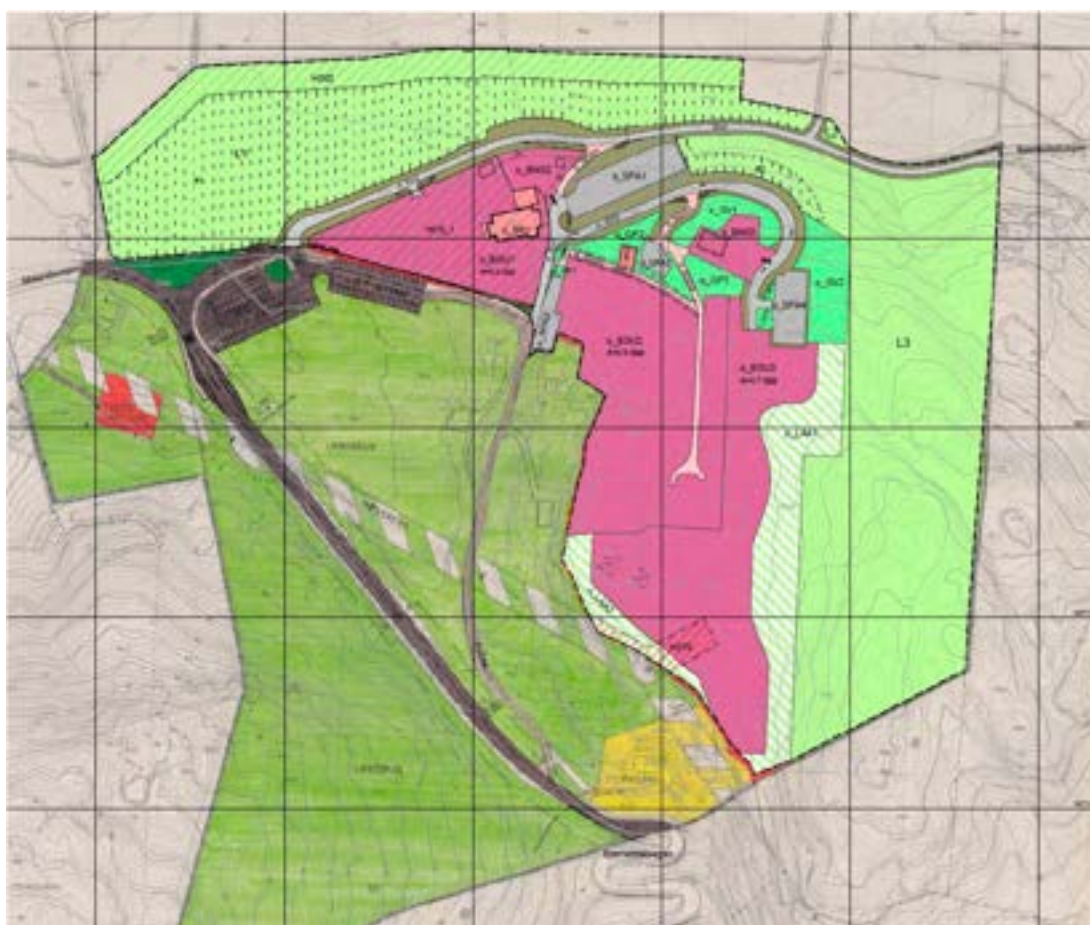
I Fylkeskonservatorens sitt fråsegn datert 11.05.18 bad vi om at planområdet blei utvida slik at også Meland gamle kyrkjestad og areal som i gjeldande reguleringsplan er vist som ny veg og parkeringsplass blir omfatta.

Fylkeskonservatoren meiner det er uheldig at planområdet ikkje er utvida, då ein i ny plan legg opp til ei vidareføring av Bjørnestadvegen, slik den er regulert i planen frå 1992. Den eldre planen tek ikkje tilstrekkeleg omsyn til kulturmiljøet av høg regional og nasjonal interesse og verdi i området. I tillegg er ikkje kulturminnelova sitt krav om undersøking, jf. § 9 oppfylt. Årsaka til dette er at den arkeologiske metoden for

undersøking på dette tidspunktet ikkje var tilstrekkeleg utvikla og utarbeida. Ein rullering av heile planen frå 1992 er etter vårt syn naudsynt for betre å ivareta kulturmiljøet i området.

Figur 4. Gjeldande reguleringsplan frå 1992. Ny plangrense vist med sort strek.

Figur 5. Illustrasjon som visar planforslaget satt saman med gjeldande reguleringsplan frå 1992.

Kulturminnefagleg vurdering

Fylkeskonservatoren meiner at planforslaget som no er lagt fram vil få ein negativ verknad på det samla kulturmiljøet som mellomalderkyrkjegarden og den listeførte kyrkja med tilhøyrande gravplass utgjær. Grunnlaget for motsegn knyter seg til eitt punkt:

1. Omlegging av Bjørnestadvegen, med trasé langs heile nordsida av den gamle gravplassen, vil ligge heilt i kant med omsynssone H570_1, der det skal takast særleg omsyn til bevaring av kulturmiljøet. I denne omsynssona ligg Meland kyrkje, som er listeført og har nasjonal interesse. Denne omlegginga av Bjørnestadvegen vil føre til at kyrkjestaden vert inneklemt av veganlegg på alle sider og vil ha skjemmaende effekt og negativ verknad både på kyrkjegarden som kulturminne og på det samla kulturmiljøet som kyrkja og gravplassen er ein del av.

Fylkeskommunen finn at ei omlegging av Bjørnestadvegen i sær stor grad vil redusere opplevingsverdiane til kulturminnet og kulturmiljøet, og være i konflikt med kulturminneinteressene både når det gjeld nær- og fjernverknad.

Figur 6. Eksisterande situasjon mot aust, ny Bjørnestadveg er regulert inntil kyrkjegardsmurens nordre side.

Når det gjeld dei andre tiltaka, har Hordaland fylkeskommune ingen merknad til at gravplassen blir utvida mot sør. Vi har heller ingen merknader til at ein i reguleringsplanen forbetrar parkeringssituasjonen på øvre nivå av gravplassen, og finn det positivt at ein ønskjer å rydde litt i utforminga av parkerings- og gangarealet der. Vi rår difor til at Meland kommune arbeider vidare med reguleringsplanen *utan* ei omlegging av Bjørnestadvegen.

Vi har forståing for at kommunen ønskjer å betre tilhøva både for køyrande og gåande. Her er det gjort fleire gode grep for å forbetre situasjonen med avkjørsle opp til den øvre gravplassen. Etter vårt syn ligg tilhøva likevel godt til rette for at ein med nokre enkle grep kan forbetre situasjonen ytterlegare, slik at ein reduserer

konflikten mellom køyrande og gåande. Dette gjeld òg i samband med store arrangement som til dømes 17. mai-feiring. Då vil ein òg kunne behalde dagens køyretrasé for Bjørnestadvegen.

I reguleringsplanen leggst det opp til at det frå den nye vegen skal lagast ein ny innkjørsel gjennom kyrkjegardsmuren rundt den listeførte kyrkja, for drift av gravplassen. Vi finn at denne tilkomsten til drift ikkje er naudsynt dersom ein fjernar eller flyttar den garasjen som ligg i nordaust-enden av gravplassen.

4. Konklusjon

Fylkesrådmannen finn det naudsynt å fremje motsegn til reguleringsplanen for Meland kyrkjegard, då planen er i konflikt med regionale og nasjonale kulturminneinteresser.

Forslaget til reguleringsplan er ikkje i konflikt med kulturminneinteresser når det gjeld utviding av øvre gravplass mot sør og etablering av tilkomstveg og parkeringsplass til denne, men er i vesentleg konflikt med regionale og nasjonale kulturminneinteresser når det gjeld omlegging av Bjørnestadvegen. For at motsegn kan trekkast, må omlegginga av Bjørnestadvegen takast ut av planen.

Hordaland fylkeskommune har også ein vesentleg merknad når det gjeld avgrensinga av planområdet. For å få ein betre kulturminnefagleg vurdering, ber vi om at Meland kommune utvider planområdet, alternativt opphevar gjeldande reguleringsplan frå 1992, då denne ikkje tek tilstrekkelig omsyn til kulturmiljø av høg regional og nasjonal interesse og verdi.